

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 7. marca 1883.

Obseg: O skušanji kaljivosti gozdnega semena. — Odgovor na gospodarstveno vprašanje v 7. listu „Novic“ od dné 14. februarja t. l. — Kmetijska družba kranjska in njen glavni odbor. (Dalje.) — Kako rane odpraviti pri češnjah, breskvah, češpljah in te vrste sadnega drevja. — Tehnično poročilo k projektu o izsuševanju ljubljanskega močvirja. (Dal.) — Varstvena priprava na krožno žago. — Govor grofa Belcredija o premembi šolske postave v gospóski zbornici na Dunaji. (Dalje.) — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

O skušanji kaljivosti gozdnega semena.

Važno je za posestnike, kateri s semenom pogozdujejo, da seme, predno ga kupijo in sejejo, poskušajo, je li kaljivo ali ne, da se ognejo denarnih zgub in nevspehov pri sejanji.

Želod mora biti doraščen in ne piškav. Če ga po dolgem prerežeš, mora jedro rogasto zunanjo kupico popolno napolniti, rumeno-belo in sočnato biti. Jedra enaka mora biti tudi na koncu jedra se nahajajoča spodnja kal.

Bukovo seme (žir) se po dolgem prereže. Jedro, kakor tudi na konci jedra se nahajajoča spodnja kal, sta bela, sočnata in frišna. Jedro ima sladek, mandeljni podoben okus.

Brestovo, jelšino in brezino seme se prerezuje. Ako so jedra močnata in se iz strtih pokaže oljnata ali vodena tekočina, je seme pripravno za setev. Starost teh semen se ne more spoznati.

Gabrovo seme se po dolžini prereže. Če se jedro tesno v kupici nahaja, je znamenje, da je seme dobro.

Če se od javorovega semena zunanja sivorjava kupica odlušči, se najde jedro v lopatice spremenjeno, katere se zvite v kupici dobé. Če je barva zelena, lopatice sočnate in frišne, je seme za setev pripravno.

Prerezano jesenovo seme ima jedro vosku podobno, frišno, višnjevo bele barve in skominast okus.

Zdravo borovo zrno ima črnorujavo barvo. Svetlorujavo ali svetlosivo zrno je gluho. Prerezano ima belo jedro, ki tesno v kupici tiči. Če zrno stareš, prikaže se mastna frišna tekočina, katera ima smolnat duh.

Smrekovo zrno je rujavo. Slabo seme je bolj majhno in nedorastlo. Če se zrno stare, se pokažejo enaki nasledki, kakor pri boru.

Ako je jelkino (hojevo) seme zrelo, ima zunanjo kupico rujavosvetlo. Jedro bele barve in spodnja kal zelena. Če jedro stareš, prikaže se veliko lepodišnega trpentina.

Majhno mecesnovno seme ima svetlorujavo, debelo in trdo kupico in je bolj trdo, ko borovo ali smrekovo seme. Sicer ima pa enake lastnosti, kakor ona dva.

Splošno se pa kaljivost semen spozna, ako se v kako posodo dene dobre zemlje, vseje nekaj zrn, postavi posodo na gorek kraj in z vodo poškropi. Šilovno seme kali uže v 14—20 dnéh. Ako ga $\frac{3}{4}$ od gotovega števila kali, je seme prav dobro. Konečno se kaljivost semen še spozna, ako se železna plošča razbeli in gotovo število semen ná-njo potrese. Dobro seme razpoči, slabo se le počasi zogljeni.

Odgovor

na gospodarstveno vprašanje v 7. listu „Novic“

od dné 14. februarja t. l.

Žive meje so „Novice“ mnogokrat in po zaslugi priporočale, pa tudi ne brez vspeha, kakor se vsakdo na prav mnogih krajih, kjer Slovenci bivajo, lahko prepriča. Enako in deloma še bolje pa napredujejo žive meje po družih deželah, in to posebno v onih, kjer tudi sadjereja dobro napreduje.

Gospod F. R., ki ste stavili vprašanje v omenjenem listu „Novic“ gledé ovir in zaprek, katere se kažejo pri dejanskem zasajanji živih mej, nam boste dovolili, da Vam odgovorimo na kratko, kolikor moč razumno in vendar po moči zadostno.

Pred vsem drugim dovolite, da izrečemo svoje prepričanje, da se toliko in tako sitnih zaprek, kakoršne Vi naštevate, prav redko nahaja skupaj pri enem posestvu, so pa zapreke deloma tudi samo navidezne.

Prvo, česar noben gospodar nikdar ne sme prezreti, je to, da je na svoji zemlji sam gospodar, in da mu je sveta dolžnost, posestvo vedno varovati, da si na njem drugi ljudje ne prisvojijo pravic. Latinec pravi: „vigilantibus jura“, to je, „čuječim pravica“.

Prezirati pa ne sme, da je gospodar samo na svojem in s svojim posestvom, in v tem enako opravičen z drugimi gospodarji.

Iz te lastninske pravice sledi, da vsak gospodar na svojem posestvu in s svojim posestvom sme prosto ravnati. Rimski pravniki imeli so v tem smislu izrek: „kdor se svojih pravic poslužuje, nikogar ne žali.“

Naš občni državljanski zakonik pa v tem oziru določuje v §. 354: „Last, mišljena, kakor pravica, je oblast, z bistvom in vžitki kake reči po svoji volji ravnati in vsacega družega od tega izklepati.“